

VÝROČNÁ SPRÁVA 2012

VIA IURIS

VIA IURIS poslanie a témy.....	4
Rok 2012 v skratke	5
1. Zodpovedný občan.....	6
1.1. Legislatívne aktivity	6
1.2. Zabezpečenie právnej pomoci - Precedentné prípady	6
1.3. Publikačné aktivity	8
1.4. Biela Vrana – ocenenie občianskej odvahy	8
1.5. „Prvá právna pomoc“ na webe VIA IURIS	9
2. Zodpovednosť sudcov	10
2.1. Monitoring výberu sudcov a súdnych funkcionárov.....	10
2.2. Sudcovská etika	10
2.3. Disciplinárne súdnictvo, analýza rozhodnutí	11
2.4. Konferencia z cyklu Prístup k spravodlivosti – Bariéry a východiská	11
2.5. Kvalita súdnych rozhodnutí.....	12
2.6. Diskusný portál „Otvorené právo“	13
2.7. Monitoring Súdnej rady	13
3. Zodpovednosť verejných činiteľov	14
4. Komunikácia	15
4.1. Webová stránka VIA IURIS	15
4.2. Média vrátane sociálnych.....	15
5. Správa o hospodárení združenia v roku 2012.....	16
5.1. Príjmy	16
5.2. Výdavky	17
5.3. Správa nezávislého audítora	18
6. Monitoring médií	19
Mediálne výstupy podľa mesiacov.....	19
Mediálne výstupy podľa typu média	19
Mediálne výstupy podľa tém.....	19
Tím VIA IURIS.....	20

Vážení priatelia,

V rukách držíte výročnú správu VIA IURIS za rok 2012. Je mi ctou, že môžeme s Vami zdieľať informácie o tomto náročnom, ale pre organizáciu úspešnom období.

V roku 2012 VIA IURIS zameralo svoje aktivity najmä na justičnú reformu ako základ demokratického a právneho štátu. V súlade so svojimi prioritami považuje organizácia dobre fungujúce a spravodlivé súdnictvo za základ pre rozvoj svojich aktivít.

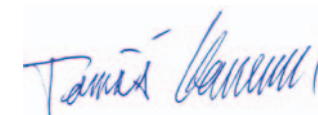
Tím VIA IURIS pomáhal napríklad Pezinčanom, obyvateľom Handlovej, Detvy, či Šoporne, presadil dobré zmeny v Zákone o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia alebo v Zákone o súdnych poplatkoch. Rovnako monitoroval výberové konania na sudcov, analyzoval disciplinárne súdnictvo či prispel k tomu, aby sa profesijná etika sudcov stala relevantnou spoločenskou témou.

Je dôležité, že VIA IURIS aj v roku 2012 komunikovala svoje postrehy k daniu na Slovensku prostredníctvom médií širokej verejnosti. Verejný záujem často vyžadoval aj kritické vyjadrenie k aktivitám orgánov verejnej moci a účasť VIA IURIS v tomto procese znamenal vo veľa prípadoch prehĺbenie záujmu občanov o veci verejné, resp. posun od verejnej diskusie ku konkrétnym riešeniam. To ukazuje, že VIA IURIS je verejnou, médiami a vo veľa prípadoch aj predstaviteľmi verejnej moci rešpektovaná ako odborná autorita najmä v oblasti práva životného prostredia, práva na informácie, občianskej participácie a justičnej reformy.

V roku 2013 oslavuje VIA IURIS 20 rokov. Je to teda organizácia nielen plnoletá, ale verím, že aj skutočne dospelá. VIA IURIS je tímom osobností, ktoré posúvajú svojou prácou Slovensko na jeho ceste vpred k ideálu otvorenej demokratickej spoločnosti s rešpektom pre práva jednotlivca.

Za to, že tak môžu robiť, patrí vďaka a úcta jeho partnerom a donorom. Nielen tým nadačným a korporátnym, ale aj jednotlivcom, ktorí prácu VIA IURIS podporujú.

Želám Vám príjemné čítanie.

Tomáš Kamenec,
Predseda rady VIA IURIS

VIA IURIS POSLANIE A TÉMY

VIA IURIS od roku 1993 pomáha ľuďom obhajovať svoje práva a zúčastňovať sa na rozhodovaní o veciach verejných. Prispievame k tomu, aby štátne orgány konali zodpovedne a efektívne a zúčastňujeme sa na reforme slovenského súdnictva. Upozorňujeme na nespravodlivosť, porušovanie zákonov a netransparentnosť.

VIA IURIS je odborná organizácia, ktorá spolupracuje s tímom právnikov. V našej práci využívame najmä právne nástroje, medzi ktoré patrí príprava a presadzovanie legislatívnych zmien, vypracovávanie analýz, zabezpečovanie právnych konzultácií a zastupovanie klientov v precedenčných kauzách, organizovanie odborných konferencií, prevádzkovanie diskusného webového portálu Otvorené právo, neformálne vzdelávanie.

- **Zodpovedný občan**
- **Zodpovednosť sudcov**
- **Zodpovednosť verejných činiteľov**

ROK 2012 V SKRATKE

- V **15 kauzách**, v ktorých zabezpečujeme právnu pomoc, nastal významný posun a 3 kauzy boli ukončené
- Spolupracujúce advokátske kancelárie poskytli **117 komplexných právnych konzultácií**
- Navrhli a presadzovali sme **legislatívne zmeny 4 zákonov** týkajúce sa napríklad prístupu k informáciám a účasti verejnosti na rozhodovaní
- Usporiadali sme **10. ročník konferencie** Prístup k spravodlivosti – bariéry a východiská na tému „Vybrané aspekty disciplinárneho súdnictva“
- Publikovali sme **2 rozsiahle analýzy** s odporúčaniami systémových zmien v oblasti súdnictva
- Spolu s Alianciou Fair-play sme zorganizovali 5. ročník ocenenia **Biela vrana**
- **Webovú stránku VIA IURIS navštívilo 32 018 unikátnych návštevníkov**. Na Facebooku sme mali koncom roka bežmála 2000 fanúšikov
- Aktualizovali sme **10 modulov Prvej právnej pomoci** a túto online poradňu navštívilo 29 623 unikátnych návštevníkov
- Portál **Otvorené právo navštívilo 32 800 unikátnych návštevníkov**. Na tomto portáli sme publikovali dokopy 21 článkov
- Zaznamenali sme **480 mediálnych výstupov**, mnohé v elektronických médiách či mienkotvorných denníkoch
- Podali sme **16 projektov** v celkovej hodnote približne 596 400 €, z toho 13 bolo podporených a z pohľadu hodnoty schválených projektov je **úspešnosť fundraisingu na úrovni 96%**

1. ZODPOVEDNÝ OBČAN

Cieľom v tejto téme je pomáhať aktívnym občanom pri obhajobe verejného záujmu. Usilujeme o široký prístup k informáciám, účasť verejnosti na rozhodovaní v konaniach týkajúcich sa životného prostredia a prístup k súdom. Pomáhame tým, ktorí sú zastrašovaní pre ich činnosť pri obhajobe verejného záujmu.

V téme zodpovedný občan sme realizovali:

- **legislatívne aktivity**
- **zabezpečenie právnej pomoci (kauzy a konzultácie)**
- **publikačné aktivity**
- **ocenenie Biela Vrana**
- **prvá právna pomoc**

1.1. Legislatívne aktivity

Zákon o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia („Zákon o IPKZ“) upravuje postup štátnych orgánov pri povoľovaní a kontrole významných prevádzok, ktoré majú vplyv na životné prostredie (napr. rozsiahlejšie skládky, spaľovne, rafinérie, výroba a spracovanie kovov, bitúnky, chemické továrne). Ministerstvo životného prostredia pripravilo návrh nového zákona o IPKZ, ktorý bol v rozpore so slovenskou aj európskou právnou úpravou. Okrem iného podľa neho mohla Slovenská inšpekcia životného prostredia na žiadosť podnikateľa utajiť významné informácie o prevádzke, napríklad aj územné rozhodnutie.

VIA IURIS sa s desiatimi návrhmi na zmenu zapojilo do medzirezortného pripomienkového konania. Ministerstvo akceptovalo všetky naše pripomienky, čím došlo k nastoleniu štandardných princípov pri zverejňovaní informácií o povoľovanej prevádzke a k posilneniu postavenia účastníkov konania.

Zákon o súdnych poplatkoch - súdne poplatky za žaloby na náhradu škody proti štátu mali byť podľa vládneho návrhu neprimerane vysoké. Občania, ktorých poškodili štátne orgány, by museli zaplatiť súdny poplatok až 6 % z požadovanej sumy náhrady škody. Ak by žaloba smerovala proti napr. Úradu vlády, Úradu pre verejné obstarávanie a ďalším, zaplatili by občania za žalobu ešte viac. V takýchto prípadoch by to bolo až 500 € namiesto terajších 66 €. VIA IURIS svoje pripomienky adresovala poslancom príslušných výborov parlamentu, ktorí na základe našich podnetov zmenili návrh zákona. Občan je teraz povinný za žalobu na náhradu škody proti štátu zaplatiť súdny poplatok vo výške 20 €. Ide o sumu, ktorá nepredstavuje prekážku v prístupe občanov k súdu.

1.2. Zabezpečenie právnej pomoci - Precedentné prípady

VIA IURIS zabezpečuje zastupovanie v prípadoch, ktoré posúvajú interpretáciu a aplikáciu zákonov v prospech verejnosti a jej záujmov. Tieto prípady si vyžadujú komplexnú právnu pomoc, vrátane zostavenia právnej stratégie, vypracovania právnych podaní, zastupovania pred súdmi a komunikácie s novinármi. Právnu pomoc klientom poskytli advokátske kancelárie spolupracujúce s VIA IURIS v roku 2012 aj v nasledujúcich prípadoch:

V kauze **Pezinská skládka - „nová jama“**, ktorá je od augusta 2010 až do rozhodnutia súdu uzatvorená, sa konalo pojednávanie pred Veľkou komorou Súdneho dvora EÚ v Luxemburgu („SD EÚ“). Nakoľko ide o precedentnú kauzu v práve EÚ, pojednávania sa zúčastnili aj zástupcovia ČR, Rakúska, Francúzska Talianska a Európskej komisie. Následne Generálna advokátka SD EÚ vo svojom stanovisku navrhla odpovede na 5 prejudiciálnych otázok, ktoré sú predmetom

konania na tomto súde. Návrh Generálnej advokátky je v prospech účasti verejnosti a korešponduje s návrhom obyvateľov Pezinka. Medzi dôležité patria tieto časti stanoviska Generálnej advokátky:

1. Účastníci povoľovacích konaní majú byť informovaní včas, už v rannom štádiu rozhodovania, pričom dôraz je na reálne, nie formálnej účasti v konaní.
 2. Najvyšší súd je povinný obrátiť sa na SD EÚ s predbežnými otázkami, ak má pochybnosti o uplatnení práva Európskej únie Ústavným súdom.
 3. Verejnosť má právo žiadať o opatrenie, ktoré pozastaví realizáciu výstavby a prevádzkovania činnosti.
 4. Súdnym rozhodnutím o zrušení povolenia na skládku sa nezákonne nezasahuje do vlastníckeho práva prevádzkovateľa.
 5. Posúdenie vplyvov projektov na životné prostredie (tzv. EIA) uskutočnené v minulosti môže byť podkladom povoľovania, ak adekvátne odzrkadľuje možné významné vplyvy na životné prostredie.
- Po skončení konania na SD EÚ sa vec vrátila na Najvyšší súd SR, ktorý rozhodne o zákonnosti povolenia skládky. Kauza Pezinská skládka je súčasťou učiva žiakov šiesteho ročníka základných škôl, popísaná v učebnici predmetu Náuka o spoločnosti, k téme „účasť občanov na rozhodovaniach“.

- **Greenpeace Slovensko** žiada o postavenie účastníka v konaní o zmene stavby **Jadrovej elektrárne Mochovce** („JEMO“) pred dokončením. Stavebný úrad vydal stavebné povolenie na bloky 3 a 4 JEMO ešte v roku 1986. Pri opätovnom začatí stavby v roku 2006 stavebný úrad vydal nové rozhodnutie, v tomto konaní však nekonal s verejnosťou a porušil tak Aarhuský dohovor. Túto skutočnosť konštatoval aj Aarhus Convention Compliance Committee (ACCC) a žiadal, aby Slovensko upravilo príslušnú legislatívu. Slovenská republika takú legislatívu doposiaľ neprijala, navyiac v kauze JEMO spochybňuje kompetencie a rozhodnutie ACCC. VIA IURIS zabezpečilo zastupovanie a upozornili sme ACCC, že Slovenská republika v tomto prípade neplní stanovené požiadavky.

- Obyvatelia Bratislavy adresovali **Európskej komisii** sťažnosť na **nedovolenú štátnu pomoc pri predaji pozemkov (tzv. Lesík Krasovského)** vo výške 2 068 179,80 €. Mesto predalo pozemky súkromnej spoločnosti bez znaleckých posudkov za nižšiu ako trhovú cenu. Komisia sťažnosť zamietla pre nedôveryhodnosť znalcov, ktorá však bola preukázaná štandardným spôsobom (znalecká doložka). V tejto kauze išlo o jedno z prvých testovaní inštitútu sťažnosti na Európsku komisiu proti nakladaniu s verejným majetkom pod trhovú cenu. Prístup komisie považujeme za zdĺhavý, arbitrárny a nezdôvodnený.

- **Centrum environmentálnych aktivít** uspelo v súdnom konaní proti Mestu Trenčín o **sprístupnenie právneho auditu**. Mesto musí opätovne posúdiť žiadosť o informácie.

- Občania Smoleníc sa zapojili do územného povoľovania **spaľovne nebezpečných odpadov**. Po opakovaných rozhodnutiach správnych orgánov vzal investor žiadosť o vydanie územného rozhodnutia späť.

- Banský úrad vylúčil verejnosť z konania o vytýčení dobývacieho priestoru na **ťažbu zlata v Detve**. Toto rozhodnutie preskúmal súd, ktorý na základe Aarhuského dohovoru konštatoval, že verejnosť mala byť účastníkom konania. Protistrana (Hlavný banský úrad) sa odvolala na Najvyšší súd SR, ktorý zatiaľ nerozhodol.

- **Obyvatelia obce Šoporňa** žiadali vyhlásiť **miestne referendum o odvolaní starostu**. Napriek petícii a rozhodnutiu obecného zastupiteľstva starosta a obecný úrad odmietli zabezpečiť jeho realizáciu a referendum neprebehlo. Svojich práv sa obyvatelia Šoporne domáhajú prostredníctvom ústavnej sťažnosti.

- Jaroslava Pavloviča ešte v r. 2007 Slovenská stavebná inšpekcia (SSI) nezákonne prepustila. Predpokladaným dôvodom skončenia štátnozamestnaneckého pomeru bol jeho dloročný aktivizmus vo veci Pezinskej skládky. Provstupňový súd vyhovel jeho žalobe a vyriekol **neplatnosť výpovede**. SSI podala odvolanie, následne Krajský súd v Bratislave uznesením zrušil rozsudok Okresného súdu a vrátil mu vec ďalšie konanie. Zároveň prebieha konanie o vyplatení funkčných plátov.

- **Bývalý starosta obce Brunovce, známy porušovaním info zákona, podal proti občanom obce žalobu na ochranu osobnosti.** Občania uspeli aj v odvolacom konaní, nakoľko však bývalý starosta stále odmieta zaplatiť trovy konania a nepreberá zásielky, bude vo veci konať exekútor.

- Držiteľka ocenenia Biela Vrana 2011, **Erika Lakatošová z obce Ruská** podala podnet na prokuratúru proti starostovi obce, ktorý ju odmietal vymenovať ako náhradníčku za poslankyňu obce. Napokon uspela a spolu s ďalšími poslancami s našou pomocou usporiadali referendum o odvolaní starostu.

- **Obyvatelia obce Pezinok** usilujú o uzatvorenie starej skládky, ktorá mala byť rekultivovaná už v apríli 2008. Úrad životného prostredia sa v povoľovacom konaní na drvenie odpadu nevysporiadal najmä s námietkou, že navrhovaná aktivita koliduje s uzatvorením starej skládky. Obyvatelia sa voči rozhodnutiu odvolali.

- **Obyvateľom Handlovej** sa po protestoch a vyjadreniach k návrhu územného plánu podarilo odvrátiť zmenu posledného rozsiahleho **mestského parku na nákupné centrum**.

1.3. Publikačné aktivity

VIA IURIS vydalo komentár k zákonu č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám. Aktuálny a podrobný komentár, ktorý doposiaľ na Slovensku chýbal, vychádza z našej 11-ročnej skúsenosti. Publikácia poskytuje súhrn súdnych rozhodnutí, komentuje ostatnú novelu infozákona a zdôrazňujeme povinnosť úradov a súdov vykladať infozákon v súlade s ústavným právom na informácie, v prospech ľudských práv.

Komentár sme zaslali všetkým významným orgánom štátnej správy, mestám, právnickým fakultám, krajským súdom, Najvyššiemu súdu a Ústavnému súdu SR. Vo viacerých sa stretol s pozitívnym ohlasom. Elektronická verzia je k dispozícii našej webovej stránke.

O ďalších publikáciách VIA IURIS sa dozviete v časti „Zodpovednosť sudcov“.

1.4. Biela Vrana – ocenenie občianskej odvahy

Dňa 17. novembra 2012 sme v spolupráci s Alianciou Fair-play zorganizovali 5. ročník ocenenia Biela Vrana. Ocenenie sa odovzdáva ľuďom, ktorí prispievajú k rozvoju zdravej občianskej spoločnosti na Slovensku a často pri tom riskujú svoju kariéru, zdravie alebo život.

V roku 2012 boli ocenení traja aktívni občania. Ocenenie získala zamestnankyňa Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Simona Rudavská, ktorá nahlásila a následne pomohla polícii usvedčiť korupciu na ministerstve. Druhé ocenenie bolo udelené bývalému zamestnancovi Úradu pre ochranu ústavných činiteľov Jozefovi Žatkovi, ktorý v úrade odhalil podvody s benzínom, za čo bol šikanovaný izoláciou, neprideľovaním práce a disciplinárnymi konaniami. Po odchode z úradu ako futbalový rozhodca verejne upozornil na korupciu v tomto športe. Vôbec prvým laureátom ocenenia Biela Vrana za dlhodobý prínos sa in memoriam stala významná osobnosť košického disentu a Nežnej revolúcie z roku 1989 Marcel Strýko. Tento umelec, filozof, člen Charty 77 a neskorší poslanec porevolučnej Národnej rady zomrel v Košiciach v roku 1994.

Laureátov 5. ročníka vybrala porota, ktorá hodnotila nominácie predložené organizátormi. Jej členmi boli: Ivan Cehelský, Pavel Holländer, Tomáš Janovic, Ivan Kamenec, Jozef Lupták, Martin Milan Šimečka a Hedviga Malinová-Žáková. Sošky pre ocenených už tradične vytvoril Fero Guldan „na mieru“ pre každého z laureátov.

1.5. „Prvá právna pomoc“ na webe VIA IURIS

Elektronický sprievodca právnymi predpismi umožňuje občanom zorientovať sa v základných právnych problémoch v týchto oblastiach: „Ako získať informácie“, „Ako založiť občianske združenie“, „Ako zvolať zhromaždenie“, „Ako sa zúčastniť na ochrane životného prostredia“, „Investičné zámery vo vašom okolí“, „Zastrašujú vás pre vaše aktivity?“, „Nefungujúca samospráva“, „Nekonajúce úrady“, „Ako správne spísať petíciu“, „Zásahy do vlastníctva a súkromia“.

V roku 2012 sme všetkých 10 oblastí aktualizovali, doplnili o zaujímavé prípady ukončené v tomto roku, v 4 oblastiach sme vypracovali manuál a najmä sme rozšírili FAQ - nové odpovede na najčastejšie otázky.

Navštevovanosť Prvej právnej pomoci tvorí takmer 60% celkovej navštevovanosti webu VIA IURIS. V roku 2012 sem pokračovalo celkovo 29 623 unikátnych návštevníkov web stránky. Najvyhľadávanejšie sú oblasti, ktoré informujú o tom ako založiť občianske združenie, spísať petíciu či zúčastniť sa na ochrane životného prostredia.

2. ZODPOVEDNOSŤ SUDCOV

V tejto téme sa venujeme:

- **Monitoringu výberu sudcov a súdnych funkcionárov**
- **Sudcovskej profesijnej etike**
- **Disciplinárnemu súdnictvu**
- **Kvalite odôvodňovania súdnych rozhodnutí**
- **Monitoringu Súdnej rady**
- **Organizujeme Konferenciu Prístup k spravodlivosti – Bariéry a východiská**
- **Spravujeme diskusný portál „Otvorené právo“**

2.1. Monitoring výberu sudcov a súdnych funkcionárov

Projekt reaguje na legislatívne zmeny platné od mája 2011, ktoré otvárajú proces výberových konaní verejnosti. Monitoringom sledujeme a vyhodnocujeme profil uchádzačov o funkciu sudcu a profil vybraných sudcov. Zisťujeme tiež, či verejnosť mala dostatok informácií o výberových konaniach a či využívala možnosť zasielania výhrad k uchádzačom. Projekt bude ukončený v novembri 2013. Cieľom projektu je prispieť k zvýšeniu kvality výberu sudcov, ktorý významne ovplyvňuje stav súdnictva. Partnermi projektu sú PDCS (Partners for Democratic Change, SK) a SGI (Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť).

V spolupráci s agentúrou FOCUS sme uskutočnili prieskum verejnej mienky, ktorý ukázal, že výberové konania majú byť verejné a má byť priestor na vstup aj iných právnických povolání do súdnictva.

Vytvorili sme osobitnú sekciu na webe VIA IURIS na sprostredkovanie informácií o výberových konaniach.

V spolupráci s PDCS vznikol dotazník pre všetkých uchádzačov o post sudcu a predsedu sudu. Otázky sa týkajú najmä osobnosti uchádzača. S PDCS sme zorganizovali aj stretnutie vo formáte „world cafe“ s cieľom zistiť pohľad verejnosti na stav justície na Slovensku a aké predpoklady má osoba splňať, aby sa mohla stať sudcom.

2.2. Sudcovská etika

Dlhodobým cieľom v tejto téme je podpora prijatia nového etického kódexu navrhnutého sudcami a vytvorenie etickej komisie. Vypracovali sme publikáciu **„Profesijná etika sudcov v etických kódexoch, judikatúre a stanoviskách etických poradných komisií“**. Publikácia objasňuje pojmy a inštitúty upravené v Etickom kódexe sudcov Slovenska, ktorý však pre svoju stručnosť a všeobecnosť nie je dostatočnou pomôckou pri riešení ozajstných etických dilem a konkrétnych situácií. Publikácia sa zaoberá inštitútmi ako sudcovská integrita, kontakt sudcov s advokátmi a iné sociálne kontakty, sudcovská nezávislosť a nestrannosť, sloboda prejavu sudcov a publicita, správanie sa k osobám zúčastneným na konaní, prijímanie darov a pohostenia, výkon mimosúdnych aktivít sudcu, občianske a charitatívne aktivity sudcu, kompetentnosť a pracovné nasadenie sudcu. Text vychádza z úprav v zahraničných etických kódexoch, judikatúry a stanovísk poradných etických komisií, prípadne sudcovských samosprávnych orgánov.¹

Publikácia je prístupná na našej webovej stránke a v priebehu roka 2013 bude vytlačených 500 ks distribuovaných najmä sudcom a širšej odbornej verejnosti.

Pripravili sme tiež koncept právnej úpravy etickej komisie - orgánu, ktorý si získal podporu u účastníkov minuloročnej konferencie.

¹Z kódexov sudcovskej etiky boli použité: Správa Európskej siete súdnych rád (ENCJ Report) – Sudcovská etika, Bangalórske zásady správania sudcov, Príručka správania sudcu, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, Etický kódex sudcov Litovskej republiky, kanadské Etické zásady pre sudcov, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, Ústavného súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Českej republiky, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, disciplinárnych súdov Slovenskej republiky a kárných (disciplinárnych) súdov Českej republiky.

2.3. Disciplinárne súdnictvo, analýza rozhodnutí

Publikovali sme analýzu **„Vybrané aspekty disciplinárneho súdnictva“**. Predmetom analýzy bolo vyše 200 rozhodnutí disciplinárnych senátov vydaných v rokoch 2002 - 2011. V publikácii sme identifikovali najvýznamnejšie kritické miesta legislatívnej úpravy a aplikačnej praxe disciplinárneho súdnictva. Analýza priniesla množstvo kvantitatívnych a kvalitatívnych zistení.

Z analýzy okrem iného vyplýva, že skutkovo obdobné situácie boli posudzované rozdielne a pri postihovaní skutkovo podobných disciplinárnych previnení boli za ne uložené veľmi rozdielne sankcie. Išlo najmä o situácie, kedy sú disciplinárne previnenia formulované skôr všeobecne a o ich reálnom obsahu rozhodujú disciplinárne senáty. Ďalším zistením bolo, že hoci zákon predpokladá dĺžku disciplinárneho konania „do 3 mesiacov“, priemerná dĺžka konania bola 13,5 mesiacov.

Na konkrétnych príkladoch z analýzy možno konštatovať, že disciplinárne stíhania boli zneužívané a aj naďalej môžu slúžiť ako nástroj na zastrasovanie sudcov, čo ohrozuje nezávislosť súdnej moci.

2.4. Konferencia z cyklu Prístup k spravodlivosti – Bariéry a východiská

VIA IURIS usporiadalo už 10. ročník konferencie z cyklu Prístup k spravodlivosti – bariéry a východiská. Téma konferencie „Vybrané aspekty disciplinárneho súdnictva“ nadviazala na rovnomenú publikáciu. Účastníkmi boli sudcovia a zástupcovia iných právnických profesií zo Slovenska a Čiech, vrátane ministra spravodlivosti SR Tomáša Boreca a exministerky spravodlivosti SR Lucie Žitňanskej.

Účastníci prediskutovali problematické body legislatívy aj praxe a navrhli možné riešenia. Zhodli sa na tom, že sudcovia nemajú jednoznačný právny rámec, v ktorom by mohli predvídať, za aké správanie môžu byť postihovaní. Nejasnosť prináša právna úprava aj nekonzistentné a nedostatočne odôvodnené rozhodnutia disciplinárnych senátov.

V rovine legislatívy by napríklad pomohlo spresnenie popisu disciplinárnych deliktov a povinností sudcov aj jednoznačné ustanovenie, či sa pri skutku vyžaduje úmyselné alebo nedbanlivostné konanie. Vo vzťahu k zjednocovaniu rozhodovania senátov by pomohla zmena systému zverejňovania disciplinárnych rozhodnutí na internete.

Konkrétnymi výstupmi z konferencie boli dve výzvy adresované Súdnej rade SR a Najvyššiemu súdu SR. Výzvy sa týkali zmeny systému zverejňovania disciplinárnych rozhodnutí a vytvorenia nových disciplinárnych senátov.

Odporúčania účastníkov konferencie VIA IURIS v roku 2013 spracujeme do návrhov na zmenu legislatívy. Cieľom zmien v tejto oblasti je prispieť k tomu, aby sa zúžil priestor na možné zneužívanie disciplinárneho súdnictva, a tým predstavovalo kvalitnú súčasť systému zodpovednosti sudcov.

2.5. Kvalita súdnych rozhodnutí

V roku 2012 sme v tejto téme nadviazali na analýzu z minulého roku. Podrobnejšie sme sa pozreli na šesť spoločensky významných rozhodnutí, publikovali a medializovali naše stanoviská k týmto rozhodnutiam. Vo viacerých prípadoch sa nám tak podarilo formovať verejnú aj odbornú mienku.

V prvom prípade išlo o rozhodnutia týkajúce sa **disciplinárneho konania voči predsedovi Najvyššieho súdu SR Štefana Harabina**, ktorý sa sťažoval na porušenie svojich práv na Európskom súde pre ľudské práva v Strasburgu.

V druhom prípade išlo o rozhodnutie Ústavného súdu SR o tom, či **má prezident možnosť odmietnuť vymenovanie generálneho prokurátora** zvoleného parlamentom.

Tretia bola kauza týkajúca sa slobody prejavu: **restné stíhanie filmárky Zuzany Piussi** za nahratie a zverejnenie rozhovoru so sudkyňou bez jej súhlasu. Rozhovor Piussi použila vo filme o kritickom stave slovenského súdnictva „Nemoc tretej moci“.

V štvrtom prípade bolo analyzované rozhodnutie vo veci, v ktorej **Štefan Harabin žaloval Generálnu prokuratúru** za to, že generálny prokurátor verejne potvrdil, že v spise sa nachádza prepis nahrávky priateľského rozhovoru predsedu Najvyššieho súdu so šéfom albánskej drogovej mafie na Slovensku.

Piaty prípad bolo rozhodnutie súdu vo veci **žaloby bývalého riaditeľa tajnej služby Ivana Lexu** na bývalého prezidenta Slovenskej republiky Michala Kováča za to, že Michal Kováč na tlačovej konferencii naznačil, že Ivan Lexa je zodpovedný za únos jeho syna.

Posledná šiesta analýza sa týka rozhodnutia Ústavného súdu vo veci **žaloby predsedu Najvyššieho súdu Štefana Harabina proti denníku Plus 1 deň** za uverejnenie článku s titulkom „Harabin chráni vrahov“ (článok pojoďoval o znižovania trestov v novele Trestného zákona pre páchatelov trestných činov). Rozhodnutie je významné aj tým, že stanovuje ako môžu byť formulované titulky článkov v médiách.

2.6. Diskusný portál „Otvorené právo“

Na začiatku roka sme zhodnotili fungovanie a načrtli ďalšie možné podoby portálu „Otvorené právo“ (OP). Rozhodli sme sa pokračovať v prevádzkovaní portálu v rámci kapacít, ktoré máme k dispozícii a využívať ho na komunikovanie aktuálnych tém z našej činnosti.

V roku 2012 navštívilo OP celkovo 62 951 návštevníkov, z čoho bolo 32 800 unikátnych návštev. Priemerne tu strávili čitatelia 1 minútu a 53 sekúnd (v minulom roku 3 minúty 15 sekúnd). Na OP bolo publikovaných celkovo 21 článkov a rozhovorov. Pravidelní návštevníci tvorili približne 50% a na Facebooku má OP vyše 600 fanúšikov.

Tieto čísla predstavujú istú stagnáciu resp. pokles v porovnaní s minulým rokom, preto nás čaká strategické rozhodnutie o portáli.

2.7. Monitoring Súdnej rady

Ide o novú projektovú aktivitu realizovanú od septembra 2012. Vzhľadom na význam Súdnej rady SR, vplyv jej rozhodnutí, výlučnosť jej právomocí a skúsenosti s jej problematickým fungovaním bude VIA IURIS analyzovať zákonnosť jej rozhodnutí. Spravili sme prieskum súdnych rád v niektorých krajinách Európy, priebežne sledujeme zasadnutia rady a napĺňanie jej kompetencií. Monitoring bude pokračovať aj v roku 2013, kedy plánujeme publikovať správu o jeho výsledkoch.

3. ZODPOVEDNOSŤ VEREJNÝCH ČINITEĽOV

Pripomienkovali sme návrh novely **zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci** z dielne Ministerstva spravodlivosti SR, ktorý predstavoval veľký krok späť.

Žiadali sme, aby občania neboli povinní „využiť účinné prostriedky nápravy“ pred podaním žaloby na náhradu škody. Takýchto prostriedkov nápravy totiž môže byť veľa a povinnosť by predstavovala pre občana časovú, odbornú aj finančnú záťaž.

Navrhovali sme zavedenie nového druhu tzv. hmotnej zodpovednosti verejných činiteľov za škodu, ktorú spôsobia štátu pri výkone ich funkcie, podobne, ako to obsahuje právna úprava v Rakúsku.

Tiež sme navrhli obmedziť výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú bude môcť občan alebo právnická osoba od štátu vysúdiť.

Namietali sme oslabenie osobnej zodpovednosti verejných činiteľov, ktorú novela navrhovala. Podľa návrhu by škodu musel nahradiť úradník iba vtedy, ak by ju spôsobil úmyselne, čo je väčšinou nemožné dokázať.

VIA IURIS svoje pozmeňujúce návrhy predkladala vo všetkých fázach legislatívneho procesu. Časť z nich bolo akceptovaných počas medzirezortného pripomienkového konania a jeden z bodov novely bol upravený až na základe prezidentovho veta.

V rámci tejto témy sme pripravili aj **návrh úpravy Občianskeho zákonníka**. Cieľom úpravy je sprísniť kritériá pri uplatňovaní nemajetkovej ujmy verejnými činiteľmi pri žalobách na ochranu osobnosti. Návrh sme zaslali Ministerstvu spravodlivosti SR a publikovali na portále Otvorené právo.

4. KOMUNIKÁCIA

4.1. Webová stránka VIA IURIS

Stránku VIA IURIS sme v roku 2012 ešte viac sprehľadnili a doplnili o nové informácie. Novou je napríklad sekcia o výberových konaniach na súdoch (viac informácií nájdete v časti 2.1 tejto výročnej správy). Na webovej stránke pravidelne zverejňujeme všetky mediálne výstupy VIA IURIS a spolupracujúcich právnikov.

V roku 2012 navštívilo webovú stránku VIA IURIS celkovo 47 199 návštevníkov a z toho bolo 32 018 unikátnych návštevníkov. Čo znamená takmer 100% nárast návštevnosti v porovnaní s rokom 2011. Pravidelní návštevníci tvorili približne 34% a návšteva trvá priemerne 2,28 min. Najviac ľudí zaujala téma trestného stíhania Zuzany Piussi. Navštevovanejšia časť webovej stránky bola Prvá právna pomoc, ktorá je zároveň aj tou, kde návštevníci zostávajú najdlhšie.

4.2. Médiá vrátane sociálnych

Cieľená práca s médiami slúži na šírenie našich tém a výstupov z našich aktivít medzi verejnosť a zároveň posilňuje obraz VIA IURIS ako odbornej a vyprofilovanej organizácie. Máme záujem aj naďalej témy nielen komentovať, ale s nimi aj aktívne prichádzať.

V rámci našej mediálnej stratégie sme v roku 2012 publikovali 26 tlačových správ. K témam, ktoré sú vhodné na obsiahlejšiu prezentáciu, organizujeme tlačové konferencie a brífingy. Celkový počet mediálnych výstupov bol 480.

Darí sa nám presadzovať aj v mienkotvorných médiách, napr. oproti 42 výstupom v televízii v roku 2011 evidujeme 55 výstupov v televízii (najviac v spravodajských reláciách) za rok 2012. Oproti 24 rozhlasovým výstupom so zmienkou VIA IURIS v roku 2011 sme zaznamenali 68 výstupov v roku 2012.

Mediálne najzaujímavejšia téma bola zodpovednosť sudcov – výstupy tvorili 34 % z celkového počtu výstupov. Z konkrétnych aktivít resp. výstupov najviac v médiách rezonovala Biela Vrana a aktivity súvisiace so širokou účasťou verejnosti na rozhodovaní, osobitne kauza Pezinskej skládky.

V roku 2012 sme intenzívnejšie komunikovali aj prostredníctvom sociálnych médií, nakoľko priaznivci a podporovatelia VIA IURIS čoraz častejšie komunikujú touto formou. VIA IURIS má aktívny profil na Facebooku, kde malo koncom roka takmer 2000 podporovateľov. Aktívni sme aj na Twitteri a informáciami sme začali plniť aj náš nový profil na sociálnej sieti Google+.

Naším priaznivcom sme adresovali v uplynulom roku šesť newsletterov, v ktorých informujeme o projektoch VIA IURIS, novinkách v organizácii a plánovaných podujatiach.

5. SPRÁVA O HOSPODÁRENÍ ZDRUŽENIA V ROKU 2012

5.1. Príjmy

Zdroj príjmu	Priame finančné príjmy	Nepriame finančné príjmy	Príjmy celkom
Grant - CEE Trust	79 118,72 €		79 118,72 €
Grant - Open Society Institute	75 528,86 €		75 528,86 €
Grant - Švajčiarsky finančný mechanizmus	61 496,51 €		61 496,51 €
Grant - Úrad vlády SR	48 358,00 €		48 358,00 €
Grant - Think Tank Fund	46 752,46 €		46 752,46 €
Grant - Nadácia otvorenej spoločnosti	16 071,70 €	8 000,00 €	24 071,70 €
Grant - Fond pre transparentné Slovensko	18 000,00 €		18 000,00 €
Grant - Britské veľvyslanectvo	3 840,00 €		3 840,00 €
Grant - Stredoeurópska nadácia	2 000,00 €		2 000,00 €
Grant - Nadácia ESET	1 000,00 €		1 000,00 €
Grant - Kancelária Veľvyslanectva Kanady	759,82 €		759,82 €
Grant - Greenpeace	600,00 €		600,00 €
Príjmy zo živnosti a z kontraktov	1 860,00 €		1 860,00 €
Príjmy z prenájmu priestorov a služieb s tým spojených	10 456,68 €		10 456,68 €
Prijatá asignovaná daň (2 %)	25 270,48 €		25 270,48 €
Dary	310,70 €		310,70 €
Úroky	96,83 €		96,83 €
Iné príjmy	2 379,46 €		2 379,46 €
SITA - znížená cena mediálneho monitoringu		659,04 €	659,04 €
Výplata fondov EIC	84 694,13 €		84 694,13 €
Vrátenie nevyčerpanej dotácie Úradu vlády SR	-1 199,26 €		-1 199,26 €
Celkom	477 395,09 €	8 659,04 €	486 054,13 €

5.2. Výdavky

Kategória výdavku	Suma výdavku
Riešenie prelomových káz a konzultácie	60 553,29 €
Analýzy a publikačná činnosť	76 214,80 €
Advokácia a legislatívna činnosť	8 589,88 €
Medzinárodná spolupráca a aktivity	6 017,50 €
Konferencia Prístup k spravodlivosti	12 167,16 €
Online manuál Prvá právna pomoc	9 126,82 €
Web portál Otvorené právo	7 567,35 €
Podujatie Biela Vrana	13 073,75 €
Mediálny monitoring	2 571,60 €
Tlačové konferencie, prezentačné materiály, web	3 302,30 €
Softvér a odborná literatúra	2 458,53 €
Finančný audit	900,00 €
Náklady na poskytovanie komerčných služieb	1 735,87 €
Náklady na fundraising	10 840,08 €
Stážisti	150,00 €
Subgranty partnerom	10 755,40 €
Prenájom, energie, údržba a upratovanie kancelárií	10 528,08 €
Kancelárske vybavenie a technika	3 934,61 €
Dane z príjmov a nehnuteľností	398,21 €
Úradné poplatky	29,99 €
Bankové poplatky	136,71 €
Poistné	541,60 €
Komunálny odpad	65,00 €
Komunikačné výdavky (telefón, internet, poštovné)	1 562,94 €
Cestovné náklady (PHM, diéty, ubytovanie)	3 375,99 €
Interné porady, stretnutia a zhromaždenie členov	635,31 €
Ostatné výdavky	120,76 €
Spolu	247 353,53 €

5.3. Správa nezávislého audítora

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA štatutárnemu orgánu VIA IURIS – CENTRUM PRE PRÁVA OBČANA

Uskutočnili sme audit priloženej účtovnej závierky občianskeho združenia VIA IURIS – CENTRUM PRE PRÁVA OBČANA, ktorá obsahuje súvahu k 31. decembru 2012, výkaz ziskov a strát za rok končiaci k uvedenému dátumu a poznámky, ktoré obsahujú prehľad významných účtovných zásad a účtovných metód a ďalšie vysvetľujúce informácie.

Zodpovednosť štatutárneho orgánu neziskovej organizácie za účtovnú závierku

Štatutárny orgán neziskovej organizácie je zodpovedný za zostavenie tejto účtovnej závierky, ktorá poskytuje pravdivý a verný obraz v súlade so zákonom o účtovníctve č. 431/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“) a za interné kontroly, ktoré štatutárny orgán považuje za potrebné pre zostavenie účtovnej závierky, ktorá neobsahuje významné nesprávnosti, či už v dôsledku podvodu alebo chyby.

Zodpovednosť audítora

Našou zodpovednosťou je vyjadriť stanovisko k tejto účtovnej závierke na základe nášho auditu. Audit sme vykonali v súlade s medzinárodnými auditorskými štandardmi. Podľa týchto štandardov máme dodržiavať etické požiadavky, naplánovať a vykonať audit tak, aby sme získali primerané uistenie, že účtovná závierka neobsahuje významné nesprávnosti.

Súčasťou auditu je uskutočnenie postupov na získanie auditorských dôkazov o sumách a údajoch vykázaných v účtovnej závierke. Zvolené postupy závisia od úsudku audítora, vrátane posúdenia rizík významnej nesprávnosti v účtovnej závierke, či už v dôsledku podvodu alebo chyby. Pri posudzovaní tohto rizika audítora berie do úvahy interné kontroly relevantné na zostavenie účtovnej závierky účtovnej jednotky, ktorá poskytuje pravdivý a verný obraz, aby mohol navrhnúť auditorské postupy vhodné za daných okolností, nie však na účely vyjadrenia stanoviska k účinnosti interných kontrol účtovnej jednotky. Audit ďalej zahŕňa vyhodnotenie vhodnosti použitých účtovných zásad a účtovných metód ako aj primeranosti účtovných odhadov, ktoré urobil štatutárny orgán, ako aj vyhodnotenie celkovej prezentácie účtovnej závierky.

Sme presvedčení, že auditorské dôkazy, ktoré sme získali, poskytujú dostatočný a vhodný základ pre naše auditorské stanovisko.

Stanovisko

Podľa nášho stanoviska účtovná závierka poskytuje vo všetkých významných súvislostiach pravdivý a verný obraz finančnej situácie občianskeho združenia VIA IURIS – CENTRUM PRE PRÁVA OBČANA k 31. decembru 2012 a výsledku jej hospodárenia za rok končiaci k uvedenému dátumu v súlade so zákonom o účtovníctve.

Banská Bystrica, 30. júna 2013

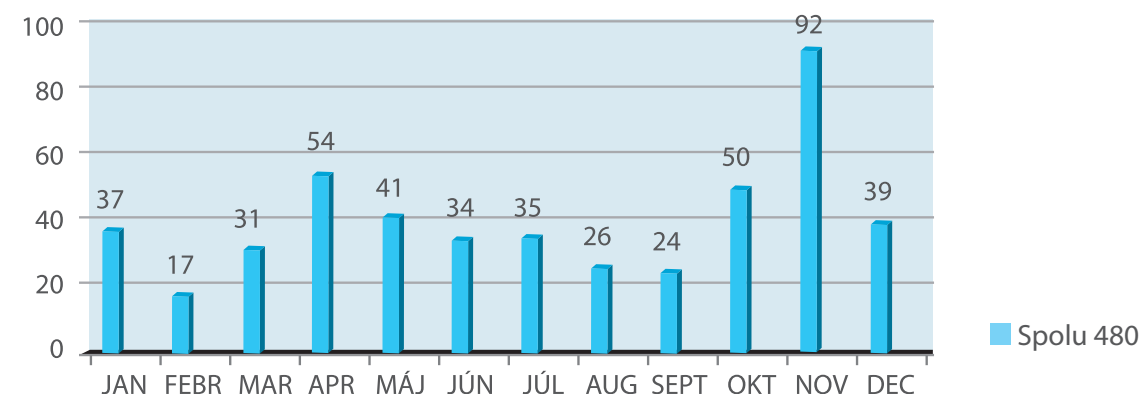
MONAREX audit consulting, s.r.o.
ČSA 24
974 01 Banská Bystrica
Obchodný register Banská Bystrica
Oddiel Sro, vložka číslo 3701/S
licencia SKAu 263

Ing. Ladislav Pompura, Ph.D.
zodpovedný audítor
licencia SKAu 818

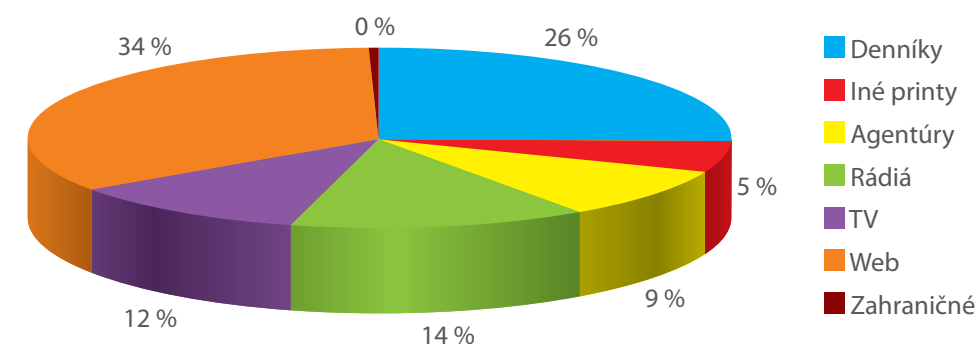

6. MONITORING MÉDIÍ

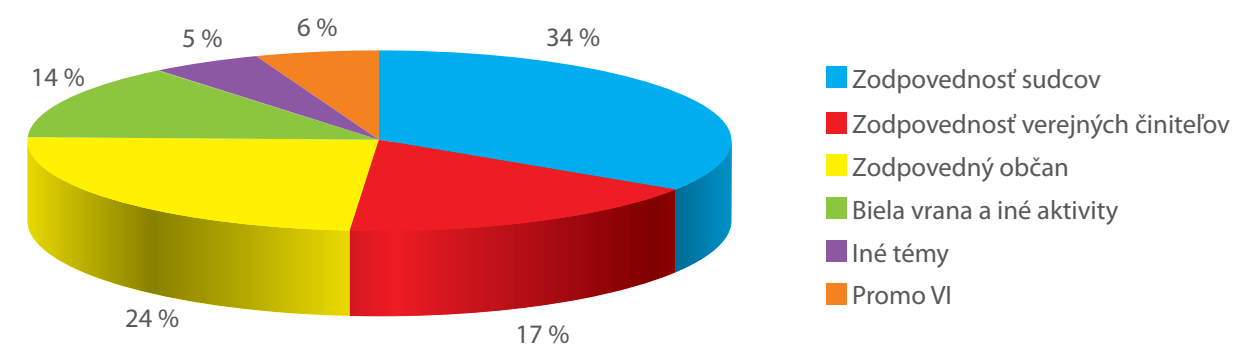
Mediálne výstupy podľa mesiacov

Mediálne výstupy podľa typu média

Mediálne výstupy podľa tém

Členovia tímu

Miroslav Kocúr – výkonný riaditeľ (od 1. marca 2012)

Martin Štoffa – výkonný riaditeľ (do 1. marca 2012)

Milan Šagát – fundraising a projekty

Miriám Kejzlarová – PR a médiá

Zdenka Tesárová – ekonómka

Veronika Čukášová – vedúca kancelárie (od 1. septembra 2012)

Žofia Mališová – vedúca kancelárie (do 1. septembra 2012)

Spolupracujúci právnici a advokáti

Zuzana Čaputová

Kristína Babiaková

Eva Kováčechová

Martin Štoffa

Peter Wilfling

Imrich Vozár

Dana Mareková

Darina Štoffová

Členovia rady

Tomáš Kamenec – advokát, Dedák & Partners

Marián Leško – publicist, novinár

Andrej Majerník – advokát, Majerník & Miháliková

Dušan Ondrušek – riaditeľ, PDCS

Marek Šulík – strihač a režisér v slobodnom povolaní

JUDr. Jozef Vozár, CSc. – Slovenská akadémia vied

Ostatní spolupracovníci

Peter Horváth

Hana Slunská